

KAPASİTE PLANLAMASI

KAPASİTE TANIMI VE ÖNEMİ

- Üretim sistemlerinin tasarım aşamasında verilmesi gereken stratejik kararlardan birisi de kapasite kararıdır.
- Kapasite ile ilgili verilen kararlar üzerinde kolaylıkla değişiklik yapılmayan ve sonuçları uzun vadeli kararlardır.

KAPASİTE TANIMI VE ÖNEMİ

- Bir üretim işletmesi için “birim zamanda üretilen mal ve hizmet miktarı” kapasiteyi ifade eder.
- Kapasite tanımı, işletmenin faaliyet alanına göre değişik anlamlarda kullanılmaktadır. Bir hastane için yatak sayısı, bir fırın için üretebileceği ekmek sayısı, bir uçak için alabileceği yolcu sayısı kapasite ile ifade edilir.

KAPASİTE TANIMI VE ÖNEMİ

- Kapasite fiziksel ölçütler ya da para cinsinden ifade edilebilir. Ancak bu ölçütlerin zamanla ilişkilendirilmesi gereklidir.
- Örneğin fırıncı için kapasite günlük, otomobil fabrikası için yıllık, bir başka işletme için de başka bir zaman birimi ile ifade edilebilir. Buna göre kapasite metre/saniye, adet/yıl, litre/gün vs. şekilde gösterilir.
- Kapasitenin ifadesinde kullanılacak miktar ve zaman faktörlerinin belirlenmesinde bir kısım güçlükler bulunur. İşletmede birden çok ürün üretiliyorsa, kapasitenin belirlenmesi ve ifade edilmesi güçleşmektedir.

KAPASİTE TANIMI VE ÖNEMİ

- Kapasite konusunda yapılacak planlama faaliyetleri talebin tahmini ile başlamaktadır. Talep tahmininde yapılacak hata kapasite kararının verilmesine yol açacaktır.
- Kuruluş dönemi içerisindeki işletme için kapasite kararı çok önemli bir aşamayı teşkil eder. Yatırımın toplam maliyeti ve yatırımın getireceği kazançlar üzerinde etkide bulunur. Bu yüzden kapasite, hem içinde bulunulan dönem hem de gelecek dönemlerle ilişkili olarak düşünülmesi gerekir.

KAPASİTE KARARI AŞAMALARI

- Mevcut kapasitenin değerlendirilmesi
- Gelecekteki kapasitenin değerlendirilmesi
- Kapasitede etkili olacak faktörlerin saptanması
- Kapasite seçeneklerinin finansal, ekonomik ve teknolojik yönden değerlendirilmesi
- İşletme amaçlarına uygun kapasite miktarının belirlenmesi

KAPASİTE ÇEŞİTLERİ

- 1. Teorik Kapasite**
- 2. Pratik Kapasite**
- 3. Fiili Kapasite**
- 4. Atıl Kapasite**
- 5. Optimal Kapasite**

KAPASİTE ÇEŞİTLERİ

1. Teorik Kapasite

Bir işletmenin herhangi bir gecikme, bekleme veya arıza olmadan durmadan çalışması ile üretebileceği mal/hizmet miktarı olarak tanımlanır.

KAPASİTE ÇEŞİTLERİ

2. Pratik Kapasite

Pratik Kapasite, teorik kapasiteden belli bir dönemde olması beklenen ve işleyiş kesilmeleri, gecikmeler ve toleransların toplamının düşülmesi ile ulaşılabilecek kapasite miktarıdır.

KAPASİTE ÇEŞİTLERİ

3. Fiili Kapasite

Bir işletmenin belirli bir dönemde fiilen ürettiği mal/hizmet miktarıdır.